

Рисунки 1 та 2 також відносяться до людей, що одружуються та виходять заміж з корисних цілей.

Переглянувши біографії багатьох відомих людей я ще більше переконав себе у тому, що тільки та людина, яка займається улюбленою справою на середині свого життя досягає неймовірного успіху. Наприклад вже відомий російський актор Олексій Маклаков, який знявся у кінофільмах «Солдати» (старший прапорщик Шматко), «Днівний дозор», дуже важко починав свою кар'єру актора: грав у театрах маленькі ролі не отримуючи за це великих грошей. З часом почав випивати, але залишався професіоналом своєї справи. Він не покинув свого призвання і в результаті його професіоналізм помітили режисери та запросили зніматися в кіно. Тепер він кожного дня водить дружину та тещу до ресторану, бо вважає, що жінка не повинна більшість часу свого життя проводити на кухні, а повинна бути з родиною – з дітьми та чоловіком.

Якщо по глибше «копнутися» в історію, то можна навести за приклад біографію відомого французького філософа, вченого та математика Рене Декарта, що у 1616 році закінчив Університет Потьє та отримав ступінь юриста, але юридичними справами, майже, не займався. У Потьє він отримав гарні знання, але він професіонально розбирався у філософії та математиці. Саме завдяки цим двом наукам Декарт став відомим.

Таку ж схожу біографію мають Микола Копернік, Франсуа Марі Аруе (Вольтер), Енріко Фермі...

Аналізуючи наведені приклади можна впевнено зазначити, що дуже гарно виходить робота в тієї людини, що відноситься до справи з любов'ю, а в результаті цієї любові виникає професіоналізм, який доводить людину до визнання.

ТВОРЧІСТЬ ЯК РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ТВОРЧИХ ЗАДАЧ

Доп. - Бондаренко Н., ЖТ-52

Наук. кер. - доц. Кривопіщина О.А.

Життя доводить, що в складних умовах, в умовах, що

постійно змінюються, найкраще орієнтується, приймає рішення, працює людина творча, гнучка, креативна, здатна до генерування і використання нового (нових ідей і задумів, нових підходів, нових рішень). Творчість не виростає на порожньому місці, творчість — властивість, як правило, професіоналів своєї справи, які ефективно працюють у відповідній галузі. Творчість базується на розвинених мисленні та уяві, інтелекті і є його особистісним дериватом (про це вже йшлося вище).

Водночас готовність до творчості, творчого вирішення проблеми, креативність є загалом одним із механізмів психологічного захисту людини в складних умовах — як у трудовій діяльності, так і в кризових життєвих ситуаціях, таких як безробіття, соціальні та екологічні кризи, сімейні проблеми тощо.

Творча самореалізація в широкому сенсі становить основну якість, невід'ємну характеристику психічно здорової людини. Так, за А. Маслоу, психічно здорова людина — це щаслива людина, яка живе в гармонії з собою, не відчуває внутрішнього розладу, захищається, однак першою не нападає, любить навколишній світ, людей і творчо працює, реалізуючи свої здібності й обдарованість.

Винахідництво, раціоналізаторство, взагалі різноманітні процеси в сучасному виробництві, в яких виявляється творчий професійний потенціал, забезпечують найбільш суттєві прогресивні зміни у виробництві й соціумі. Важливим для суспільства є не тільки генерація нових ідей і технічних рішень, а й уміння сприймати й розуміти нове, поважати свіжі, навіть незрозумілі ідеї, впроваджувати їх, не протидіяти новому.

Під творчістю розуміється передусім процес створення нового, корисного продукту. За обсягом принципової новизни результату розрізняють чотири рівні творчості. Перший, найвищий рівень характеризує процес творчості, який приводить до принципово нового результату, нового для всього людства, а може, нового й у космічному масштабі. Це твори геніальних письменників, художників, композиторів, винаходи та відкриття, які перетворюють життя людини й людства в

найрізноманітніших напрямках (від атомної бомби до пеніциліну). Зрозуміло, що творчість такого рівня (абсолютна, об'єктивна новизна продукту творчості) властива досить вузькому колу творців-геніїв, є прерогативою еліти людства.

Другий рівень творчості стосується продукту, який є новим для досить великого кола людей, скажімо для певної країни світу. Деякі винаходи з'являються одночасно або з певним інтервалом у різних країнах, однак відповідний рівень творчості, безумовно, досить високий.

Третій рівень характеризує новизну творчого продукту для значно меншого, обмеженого кола людей. Найочевиднішим прикладом творчості цього рівня є раціоналізаторська пропозиція, що реалізується, як правило, в межах якогось підрозділу підприємства, в найкращому випадку — галузі.

І, нарешті, четвертий рівень торкається творчості, новизна продукту якої є суб'єктивною, відносною, значущою тільки для самої людини, що творить. Однак такий обмежений обсяг цього рівня творчості не заважає йому бути чи не найважливішим, початковим етапом в оволодінні вищими рівнями творчості, формуванні вмінь і навичок загальної креативності.

Критерій новизни й оригінальності не є єдиним для визначення творчості. Оскільки творчість — це вид людської діяльності, то деякі спеціалісти наголошують на можливості виявляти мету творчості (творчої задачі), а також об'єктивні (соціальні, матеріальні) та суб'єктивні (особистісні якості — знання, уміння, позитивна мотивація, творчі якості) передумови для творчості. Нарешті, багато дискусій викликає критерій соціальної й особистісної значущості та прогресивності творчості. Чи можна вважати творчою діяльністю талановито продумані та здійснені злочини або нові ідеї й винаходи, спрямовані проти спокою і добробуту людства?

На введенні критерію гуманності та прогресивності для визначення творчості наполягають ті, хто вважає, що коли цієї риси немає, то треба говорити про антитворчість, варварство. Справжня творчість має сприяти розвитку людської

особистості, людської культури.

Відоме розвинуте Г. С. Костюком та його учнями трактування діяльності як процесів розв'язування задач. Зрозуміло, що досить логічним є екстраполювання його на творчу діяльність, що постає як процес розв'язування творчих задач.

Ще Л. С. Виготським обгрунтована потреба у виділенні в психологічному дослідженні одиниці як структури меншого обсягу, що зберігає водночас усі основні риси цілого. Таке виділення творчої задачі як кванта, одиниці творчої діяльності надає можливість дослідити творчість, яка поглинає всі особистісні сили людини, всю її діяльність і часто саме з цієї причини важко піддається науково-психологічному дослідженню.

Закономірності й механізми творчого процесу сьогодні проаналізовані далеко не повністю, відповідні дослідження тривають. Однак визначено центральну ланку психологічного механізму творчості (дослідження Я. О. Пономарьова). Згідно з його підходом, ця ланка характеризується єдністю логічного (що розуміється як дії зі знаковими моделями) та інтуїтивного (що в даному разі розуміється як дії з оригіналами). Функціонування механізму творчості проходить, за Я. О. Пономарьовим, кілька фаз, а саме: 1) логічного аналізу проблеми — використання наявних знань, виникнення потреби в новому; 2) інтуїтивного розв'язування — задоволення потреби в новому; 3) вербалізації інтуїтивного рішення — набуття нового знання; 4) формалізації нового знання — формулювання логічного рішення.

Принципове значення у творчому процесі має так званий непрямий (або побічний) продукт творчої діяльності, який не відповідає безпосередній усвідомленій меті і є здебільшого неусвідомленим. Для роз'яснення цього поняття можна навести такий приклад. Скажімо, листи паперу, що лежать на столі, здуває вітер. У людини виникає бажання чимось їх придавити (книгою, папкою тощо). Виконавши відповідну дію, людина часто не може відповісти, яким предметом скористалася, де саме поклала його (це і є непрямий продукт). Деякі властивості цього

предмета, суттєві з точки зору мети дії (обсяг, маса), людина усвідомлює. Тут ідеться про прямий продукт дії.

Цікаво, що людина не може безпосередньо використати непрямі продукти в усвідомленій регуляції подальших дій. Безпосередньо цей продукт виступає лише в об'єктивно зафіксованому результаті дії — перетвореннях об'єкта. Такі неусвідомлені перетворення, неусвідомлений досвід інколи містять у собі шлях до розв'язання творчої задачі (Я. О. Пономарьов).

Що ж сприяє тому, щоб неусвідомлений непрямий продукт дав поштовх інтуїтивному рішення?

Нещодавно науковий світ вразила новина, яка, здається, не повинна цікавити людей у наш досить неспокійний час. Однак ця новина — знайдено доказ останньої, або Великої, теореми Ферма — схвилювала багатьох. Чому? Відповідь на це запитання дав д-р Коен, який керує відділенням математики Принстонського університету, де професор математики д-р Ендрю Чайлз зробив своє відкриття. «Схоже, що великі духовні сили людства ще живі. Ми нібито присутні на виконанні одного з останніх квартетів Бетховена», — заявив Коен.

Хто ж дав наприкінці ХХ ст. переконливий доказ того, що «великі духовні сили людства ще живі»? Д-р Чайлз пройшов класичний шлях творчої людини. Він уперше познайомився з теоремою Ферма в десятилітньому віці. Теорема стимулювала його бажання стати математиком. Підлітком він витрачав багато часу на спроби довести теорему. «Вона завжди жила в моїй підсвідомості», — згадує д-р Чайлз. Проте тільки ставши професійним математиком, він зрозумів, що йдеться про щось значно більше, ніж просто робота над задачею.

Далі була праця. «Задача тримала мене, не відпускаючи, майже сім років. Робота велася день за днем. Я майже забув, що можна думати про що-небудь ще, — розповідає д-р Чайлз. — Я не думав, що коли-небудь припиню роботу над нею».

Отже, тільки та творча робота, яка стає справою життя, знаходить своє рішення, бо вона цілком захоплює особистість, усю діяльність, свідомість і підсвідомість творчої людини.